

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах військового стану економіка будь-якої країни стимульована на оптимізацію державних процесів, а також на оборону країни. В таких умовах підприємства можуть відчувати збитки, а звичайні громадяни – зменшення їх доходів. Також, банківська система є досить вразливою до таких випадків, а це в свою чергу заважає правильній роботі підприємств, особливо якщо вони орієнтовані на зовнішній ринок. Виходом із таких ситуацій можуть стати криптовалюти (біткоїн, ефіріум та інші), які менш вразливі до зовнішніх факторів економіки.

З початку російського вторгнення інтерес до криптовалют значно підвищився. Вони допомагають «утекти» від девальвації, підтримати ЗСУ та українців. Як війна змінює крипторинок

Війна – добрий стимул для розвитку криптоплатежів. Це швидко, дешево, надійно та не підпадає під регуляторні обмеження. «Транзакція за допомогою криптовалюти займає до п'яти – десяти хвилин, – каже заступник міністра цифрової трансформації з питань розвитку ІТ Олександр Борняков. – Водночас SWIFT-платіж обробляється близько трьох днів» [1].

Під час війни крипта стала більш привабливою альтернативою звичайним грошам, засобом заощаджень та способом виведення грошей за кордон.

За допомогою крипт волонтери навчилися закуповувати необхідну військову та гуманітарну допомогу. За словами Борнякова, десь у 50% випадків постачальники готові приймати криптовалюту безпосередньо і не вимагають конвертації у фіатні валюти. «Офіційно крипто можна платити у багатьох західних країнах – Польщі, Німеччині, США», – каже Борняков.

Розглянемо один із самих новітніх та ліквідних токенів – NFT, а також, яким чином їх можливо використовувати підприємствам в умовах військового стану.

Токен – це одиниця обліку в мережі блокчейн, за допомогою якої можна створювати цифрові цінності. Блокчейн – це децентралізована мережа, яка функціонує за принципом послідовного ланцюга блоків, які містять інформацію щодо операцій із токенами. Записи у блокчейні не підлягають змінам та є загальнопублічними, тому це дозволяє уникнути маніпуляцій з даними та забезпечити їх безпеку.

Токени в таких мережах бувають двох типів: взаємозамінні (fungible tokens) та невзаємозамінні (non-fungible token). Ось простий приклад: усім відома криптовалюта біткоїн є взаємозамінним токеном, оскільки будь-який біткоїн має таку ж вартість, як і інший, та може служити об'єктом для обміну з іншими криптоактивами. «Невзаємозамінний» ж у цьому контексті означає, що він унікальний, як із погляду об'єкту, що він описує, так і вартості. Тобто колекційна картинка, яка представлена токеном і є єдиною у своєму роді, не може бути замінена іншою аналогічною, бо іншої такої в природі вже не існує.

Іншими словами сам NFT – це тип цифрових активів, створений на блокчейні, який дозволяє отримати право власності на товар, що існує винятково в мережі, наприклад зображення, анімацію або відео, водночас засвідчити його оригінальність.

З технологічної точки зору NFT-актив є цифровим сертифікатом, що прикріплений до будь-якого «цифрового товару», наприклад до зображення, відео, аудіо тощо. У цьому сертифікаті (токені) буде міститися вся інформація про товар.

Токен – це ексклюзивне право на товар, тому володіючи ним, купуючи, продаючи або обмінюючи, усі ці операції здійснюються із самим товаром. Ми завжди можемо дізнатися ким був такий товар створений або кому він зараз належить, тому що токени зберігаються у

відкритому блокчейні й саме через це інформація про товар, історія його операцій буде доступна та достовірна завжди. Отже, це ідеальна можливість закріпити свої права на будь-який унікальний об'єкт.

Потенційно використання токенів NFT дозволяє оцифрувати або ж перевести в блокчейн будь-який товар. Вони можуть застосовуватися як для реальних/матеріальних активів (оригінальних творів мистецтва), так і для повністю цифрових продуктів. Але варто зауважити, з цим існує багато складнощів, оскільки сфера лише зараз набула популярності й тільки починає свій активний розвиток. І якщо з переведенням із фізичного світу у віртуальний виникають труднощі, то цифрові предмети просто ідеально підходять для цього.

Самі по собі умови смарт-контрактів, які застосовуються при токенизації цифрових активів, можуть бути цілком звичними для законодавства з інтелектуальної власності більшості юрисдикції (щодо переходу прав, виплати винагороди, наданням дозволу на певні види використання та контролю за таким використанням). Тому забезпечення відповідності вимогам та нормам поширення творів як об'єктів авторського права із національними законодавствами за допомогою NFT — не критична проблема. Але все ж вона потребує вирішення.

Особливо це стосується визначення правової природи самого токена як цифрового активу. Зважаючи, що «можна токенизувати все», інколи проблематично визначити його як нематеріальний/цифровий актив, майнові права ІВ чи цінні папери.

В Україні токенизація активів не є популярною й достатньо розвинутою, оскільки існують особливості законодавчої бази. Позитивними зрушеннями в цьому напрямку можемо вважати прийняття Верховною Радою України в першому читанні законопроект № 3637 «Про віртуальні активи» та його підписання Президентом України Володимиром Зеленським 16 березня 2022 р. Цей закон створює умови для запуску в Україні легального ринку віртуальних активів. Регулюватиме новий ринок Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Закон передбачає зміни, що застосовуються до правовідносин, що виникають у зв'язку з обігом віртуальних активів в Україні, визначає права та обов'язки учасників ринку, засади державної політики у сфері обігу віртуальних активів.

Головними властивостями криптовалют, що визначають перспективи розвитку крипторинку, є: обмеженість їх ресурсу, що запобігає інфляції криптовалют; захищеність даних від зовнішніх впливів та атак; анонімність користувачів системи; прозорість транзакцій, дані про кожну з яких доступні з будь-якого вузла системи; відсутність комісій на транзакції між країнами; відсутність контролю транзакцій з боку банків, податкових служб або інших наглядових органів. Саме через ці переваги, а також внаслідок зменшення довіри до існуючого фінансового ринку, мінливості валютних курсів і нестійкості фінансових активів криптовалюти зайняли своє місце в сучасній фінансовій системі та поступово його розширює.

В недалекому майбутньому планується поява кріптокарт, за допомогою яких можна буде розраховуватися в крамницях як і звичайними кредитними картками, тобто використання карт для задоволення повсякденних потреб їх власників. В умовах військового стану підприємства можуть розраховуватись в криптовалютах задля стійкості самого підприємства. Після ж перемоги мирна Україна може стати привабливим місцем для криптобізнесу, залучивши багато компаній, та топовою країною у диджитал-банкінгу.

Списки використаної літератури

1. Світлана Заражевська. Крипта йде у маси. Допомагають страх, бажання підтримати ЗСУ та валютні обмеження НБУ. URL: <https://forbes.ua/inside/kripta-idet-v-massy-pomogayut-strakh-zhelanie-pomoch-zsu-i-valyutnye-ogranicheniya-nbu-09042022-5366>
2. Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX «Про віртуальні активи». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
3. Melanie Swan. Blockchain: Blueprint for a New Economy. – 2015. – 152 p.